

BILTEN br. 20
jun, 2004

SUSRET

Parsifal kao čovek XXI veka

9. maja ove godine, u Zrenjaninu, gospodin David Newbatt, slikar i socijalni terapeut iz Škotske, održao je predavanje na temu: »Parsifal, čovek XXI veka« i prikazao svoje ilustracije čuvenog romana u stihovima »Parzifal«, srednjevekovnog pesnika Wolframa fon Eschenbach-a (oko 1170 - 1220). Predavanju su prisustvovali, osim kruga zrenjaninskih prijatelja antropozofije i naši prijatelji iz Ade i Beograda, zatim pedagozi, socijalni radnici, slikari i članovi udruženja »Zdrav život« iz Zrenjanina. Dobro razumevanje predavanja, uprkos višesatnom trajanju, omogućeno je zahvaljujući velikom trudu i zalaganju Nade Škondrić i Slobodana Rakočevića.

Gospodin David Newbatt nam se prvo predstavio, rekao je da dolazi je iz Aberdinija (Aberdeen) u Škotskoj, gde živi i radi u Kemphil zajednici (Camphill Community) kao socijalnoj ustanovi za rad u zajednici sa ljudima koji imaju smetnje u razvoju, odnosno specijalne potrebe. Njihova zajednica je mala i broji tridesetak ljudi različitih nacionalnosti. Uglavnom tu žive i rade ljudi između 18 i 25 godina kojima je potrebna pomoć da bi zakoračili iz detinjstva u odraslo doba, odnosno da postignu potrebni osećajni i socijalni balans.

Ljudi koji su došli da pomognu šticećenicima u Kemphilu dolaze do jednog životnog iskustva, da radeći sa osobama sa hendikepom, u stvari dolaze do odraza sopstvenih hendikepa, i mogućnosti da sebe same bolje dožive i shvate. Gospodin David Newbatt kaže da se, radeći sa osobama kojima je potrebna pomoć, nikada ne umorite, upravo zbog tog »ogledala« koje oni neprestalno drže okrenuto prema vama. Gospodin David Newbatt nam je pričao koliko je fina pažnja potrebna da se jedan mlad čovek ne sputava u svojoj kreativnosti, a da ipak nauči da bude poslušan, koliko je teško ne odnositi se suviše zaštitnički prema onima koje treba zbrinuti i koliko je dobro što nam je data mogućnost da grešimo i ispravljamo svoje greške time prerastajući sebe samog.

Zatim nas je gospodin David Newbatt, sa svojim zaraznim optimizmom i živopisnom, energičnom pričom, uveo u svet hrabrosti i viteških borbi Parsifala. Sve to bilo je praćeno prikazivanjem njegovih ilustracija - slika koje su načinjene mekim i brzim potezima krede na crnom papiru i to je i dalo nezaboravan, magičan pečat čitavoj večeri. Pisma o Parsifalu matematički je struktuirana na 16 poglavlja. Svako poglavlje predstavlja novu avanturu. Za svako poglavlje gospodin David Newbatt je naslikao 7 slika uz obrazloženje da je 7 dobar, dinamičan broj, što ukupno daje 112 predivnih slika.

Prva slika gospodina Davida Newbatta (zadržala bih se na ovoj prvoj slici gospodina Davida Newbatta jer uz nju imamo prevod Ešenbahovog teksta) predstavlja čoveka uspravnog držanja, sa crvenim ogrtačem iznad koga se nadvila crno bela ptica. Tekst koji se vezuje uz tu sliku sledi:

»Kada se ljudsko srce budi i iz *otupelosti* prelazi u *sumnju*, duša se pomalja iz unutrašnjosti. Hrabra i snažna duša oseća kao da joj je istovremeno i oduzeta i podarena milost, da je poput čarobne svrake - ptice koja je pola golubica a pola gavran; čak i tako omađijan, čovek ipak može da se nada da će jos jednom uspeti da osvoji duševni spokoj i blaženstvo, ako isto tako mrak pakla i svetlost nebesa nađu svoje mesto u njegovom srcu (1) «

Po objašnjenju gospodina Davida Newbatta, poema o Parsifalu, kao jedan put samospoznaje, počinje većitim pitanjem čoveka o stalnosti i nestalnosti, odgovornosti i neodgovornosti, crno - belom doživljaju, odnosno shvatanju čoveka.

Na istovetan način nas gospodin David Newbatt, kroz sve svoje slike, uvodi u dalji Ešenbahov tekst, i mi na početku možemo pratiti život i borbe Parsifalovog oca, kao pripremu za Parsifalov dolazak. Zatim je opisana i oslikana Parsifalova mladost, njegova sudbinska želja za viteštvom od koje ga majka nije mogla sačuvati. Vidimo početak Parsifalovog puta traženja sebe obučenog poput lude, a zatim bezbrojne, fantastične, čudotvorne trenutke spoznaje sebe i sveta, u kojima Parsifal dostiže nivo viteza okruglog stola kralja Artura. Kroz svoju vitešku borbu Parsifal pronalazi put do dvorca Svetog grala, da bi ga odmah zatim i izgubio zbog nepostavljenog pitanja o uzroku patnje i bola ljudi. Poema nam govori o neizmerno dubokom uvidu koje Parsifal mora imati o samom sebi i svetu oko sebe, o strašnim žrtvama koje mora podneti, o Božijoj neiscrpnj milosti, o Parsifalovoj hrabrosti koja je krunisana osvajanjem Svetoga grala.

Gospodin David Newbatt nam je, u toku četvoročasovnog predavanja, uspeo celu pesmu dočarati kroz 112 slika i naglasio da je centralno pitanje Parsifala u stvari pitanje: *kako ja mogu da se promenim da bih uradio ono što je tebi potrebno, da bih tebi pomogao?*

U završetku večeri Gospodin David Newbatt je kazao da je Parsifalova poruka izazov današnjem čoveku da sve ono što vidimo u svetu kao vredno, svetlo i lepo, dovedemo u vezu sa svim onim tamnim i ružnim što nas u svetu zbunjuje i plaši. To je svojevrsni izazov da uvedemo u svet novo viteštvo, novu hrabrost. Da nađemo snagu i da idemo u susret strahu. Gospodin David Newbatt kaže da postoji stari način viteštva - a to je borba sa zlim, poput borbe sa aždajom, do njegovog uništenja. Ali da postoji i novo viteštvo, viteštvo bez mača, koje gospodin David Newbatt opisuje da je poput lampe koja osvetljava mrak. Novo, Parsifalovo viteštvo, osvetljava mrak i time ga menja i time dolazimo do novog kvaliteta preobražaja mraka u svetlost, namesto starog viteštva, odnosno borbe sa mrakom do njegovog uništenja. Današnji čovek mora sebe svesno da menja i time da menja i svet dajući mu viši kvalitet. Vrlo često je ono što doživljavamo kao zlo, poput aždaje, samo naš sopstveni doživljaj, i sa distance od više godina mnoge stvari koje su nam se desile vide se u sasvim novom svetlu. Treba naći hrabrosti da se spoznaju svoje greške i nedostaci jer bez toga ne možemo pomoći drugim ljudima. Pitanje Parsifala je ključno pitanje našeg doba i važno je za ceo svet, poručuje nam gospodin David Newbatt.

Nakon završenog predavanja gospodin David Newbatt nam je poklonio, kao zajedničku svojinu, svoju knjigu sa ilustracijama - slikama. Time je Zrenjaninska grupa, po prvi put, dobila priliku da doživi i shvati pojam zajedničke imovine, pojam odgovornosti za nešto što je svačije i ničije. Biće interesantno pratiti puteve knjige o Parsifalu.

Na pitanje o mogućnosti kupovine njegove ilustrovane knjige gospodin David Newbatt je odgovorio da postoje dva izdanja ove knjige, i da je engleska varijanta skuplja, ali da postoji i mađarsko izdanje koje je povoljnije (košta oko 1500 dinara). Predlog gospodina Newbatta je da se naruči mađarsko izdanje, a pošto je teksta u knjizi malo, knjiga se uglavnom sastoji iz ilustracija, tekst bi se mogao prevesti (bilo sa mađarskog, bilo sa engleskog jezika) i ići kao prilog, poput brošure uz ovo mađarsko izdanje.

Nadamo se da ćemo sa gospodinom Davidom Newbattom nastaviti saradnju, da ćemo imati prilike da čujemo još njegovih predavanja, i da organizujemo kurseve terapijskog slikarstva, a do tada zahvaljujemo se na njegovom dolasku i nesebičnom radu.

Zahvalili bi se i gospođi Elli Nađ koja nam je omogućila ovaj nesevakidašnji doživljaj.

(Tekst o Parsifalu koji smo do sada koristili, nepoznatog prevodioca, je očigledno skraćena, prepričana verzija Ešenbahovog Parsifala. Molila bih da se jave oni koji znaju nešto više bilo o originalnoj verziji Ešenbaha ili de Troja (Chrestien de Troyes), bilo o delima drugih autora na temu Parsifala).

Mirjana Grubić

Prevod omogućen zahvaljujući Nadi Škondrić

URAN, NEPTUN I PLUTON: TRI KRALJA NA PRELASKU PRAGA ČOVEČANSTVA

Pozadina

Tri godine 1998, 1999, 2000. tesno su povezane sa brojem 666, koji Otkrivenje sv. Jovana opisuje u Novom zavetu kao broj Zveri ili Antihrista – bića koje će se pretvarati da je Hrist, a koje će, u stvari, hteti da porobi čovečanstvo. 1997 : 3 = 665.67; 1998 : 3 = 666; 1999 : 3 = 666.33; 2000 : 3 = 666.67; i 2001 : 3 = 667. Središnja od ove tri godine, 1999. i sama sadrži broj 666 napisan naopako. Otkrivenje opisuje kraj nama poznatog sveta, ali ovaj presudan trenutak je nagovešten i kroz istoriju nizom manjih događaja.

Ukoliko razmislimo o prirodi godine 1998. i 1999, možemo da vidimo da su ekonomska pitanja bila ključna među događajima 1998. Azijska ekonomska kriza, koja je prethodne godine započela na Tajlandu, dostigla je svoj vrhunac u jesen 1999. kada su čak i Henri Kisindžer i finansijer Džordž Soroš upozoravali na neizbežnost kolapsa svetskog ekonomskog sistema. Tom prilikom je “čarobnjak” Alan Grinspan (Alan Greenspan) rukovodilac Američkih federalnih rezervi, mahnuo svojim čarobnim štapićem, spustio kamatne stope i do kraja godine rečeno je da je kriza završena – ali ne pre no što je ekonomija Rusije bačena na kolena. S druge strane, u 1999. godini ekonomsko pitanje nije bilo glavni problem. Na primer, ekonomija Azije je počela svoj lagani i bolni oporavak. Glavni izvor brige u 1999. godini bila je politika, etnička pitanja i rat. Kurdistan, Kosovo, Istočni Timor, Severna Irska, Čečenija, Kineska 50-godišnjica i preuzimanje Makaa... lista se nastavlja. Godina je sigurno bila u znaku politike.

Možemo li onda da očekujemo da će 2000. godina biti u znaku duhovnosti/kulture ili religije? Ukoliko se to dogodi, onda će se u tri godine 1998-2000. posebno osvetliti tri elementa društvenog organizma – ekonomija, politika i kultura/religija, koje su opet povezane sa tri člana ljudskog organizma – voljom, osećajnim i misaonim životom. To će nam pokazati da su ove tri godine posebno značajne.

Ako sada razmotrimo tri veka, XIX, XX i XXI, možda možemo da pronađemo sličan znak. U XIX veku dominirala je Industrijska revolucija, tako da je društvo bilo preobraženo ekonomskim promenama koje je ona donela. Politika nije bila od tolikog značaja. U stvari, u razvijenijim zemljama među glavnim političkim partijama postojalo je manje-više slaganje po pitanju ekonomije. Darwinizam je, možda, najznačajnija promena u oblasti mišljenja, ali se i to zasnivalo na shvatanju fizičke prirode. Sama ekonomija je preobražaj fizičke prirode i njeno stavljanje u službu ljudi. U XX veku, međutim, ono što je određivalo tok istorije nije bila ekonomija već politika. Borba protiv imperijalizma i kolonijalizma (preraslih iz ekonomske misli XIX veka), moćni sukob između demokratije i totalitarizma (komunizam i fašizam) koji je trajao od 1917. do 1989, vrhunac partijskih politika, političke borbe, izbornih kampanja, samih izbora, na izgled beskrajnih i užasno gorkih unutar-etničkih sukoba pošto su se dotadašnje imperije raspale u homogene nacionalne države koje su se nadmetale. Američki politički istraživač Fransis Fukujama (Francis Fukuyama) upozorava u svojoj knjizi “Kraj istorije” (1992.) da je ovakva politička era došla do svog kraja, i mada se svet izrugivao naslovu ove knjige, njegova politička intuicija je u suštini bila ispravna. Rečeno nam je da smo “svi mi sada liberalne demokrate”.

Da li će XX vekom uglavnom dominirati duhovna i kulturna pitanja? Verovatno. Sva etička pitanja i zagonetke sa kojima nas je opteretio XX vek zahtevaju onu vrstu odgovora koji može da dođe samo iz suočavanja sa pitanjem “šta je čovek”? Hoće li čovek biti kiborg, ljudska životinja sa telom sastavljenim od životinjskih delova, ovisnik od droge, ovisnik od zabave, samo potrošač? Mogu li vrednosti muslimanskih i hrišćanskih fundametalista, ortodoksnih Jevreja i ostalih, koji svi tvrde da žive u skladu sa Božjom reči otkrivenoj u knjizi, koegzistirati u globalnoj zajednici sa vrednostima ne-muslimana, od kojih mnogi ne priznaju bilo kakve duhovne vrednosti? Šta treba da radimo sa nuklearnom energijom? Kakvo je društveno uređenje potrebno državi koja koristi nuklearnu energiju? Da li će zvezde zabave biti naši novi sveci, fizičari novi mudraci? Da li će trojstvo seksa, droge i

elektronske/električne muzike biti naša jedina religija i sredstvo za neku vrstu transcendencije? Sve su to duboka pitanja identiteta. Da bismo na njih odgovorili potrebno je da pređemo osnovni Prag.

Prag

Prema duhovnoj nauci, Prag smo već prešli. Samo to treba i da shvatimo. On je pređen pre 100 godina, 1899-1900. To je bilo vreme kada je mračno doba Kali-Juge, koje je trajalo 5000 godina, došlo do svog kraja i vrata prirodnog vidovitog opažanja su polako počela da se ponovo otvaraju. Pre Kali-Juge ljudi su bili prirodno vidoviti; postojanje duhovnog sveta im je bilo očigledno. Nije bilo potrebe za "religijom" kao takvom da bi znali za bogove. Međutim, vreme duhovnog neznanja je bilo neophodno da bi se razvila ljudska sloboda. Bila je to Kali-Juga tokom koje je izbledela prirodna vidovitost za većinu ljudi. Saznanje o duhovnom svetu sačuvano je samo kroz ezoterne Misterijske centre za posvećene i njihove učenike u različitim kulturama, a i kroz javne religije za mase naroda.

Nekih 120 godina pre kraja Kali-Juge počele su glavne pripreme za prelazak praga fizičkog i duhovnog sveta u obliku Industrijske revolucije koja je omogućila putovanja i oblike energije nemoguće u Srednjem veku. Prvi stupanj je bilo zauzdavanje parne energije oko 1750. godine u Britaniji. Zatim je 1781. došlo do otkrića Urana, prve planete iza Saturna, a u isto vreme otkriće elektriciteta. Uran je skoro odmah doveden u vezu sa novom energijom zbog svojih neobičnih astronomskih odlika i zbog svog mesta iza praga Saturna, iza tradicionalnih sedam nebeskih tela (tri spoljašnje planete Mars, Jupiter, Saturn, tri unutrašnje planete Mesec, Venera, Merkur i Sunce) koje su uvek bile povezane sa bićem čoveka i ljudske duše. Uran je povezan sa prosvetljenjem, lažnim i pravim. U stvari, sve trans-Saturnske planete su "amoralne" i imaju dva lica, nižu i višu oktavu. Nije slučajno da je pet godina pre otkrića Urana, planete prosvetljenja i iluzije, osnovano revolucionarno tajno društvo u Bavariji po imenu Iluminati, posvećeno revolucionarnom obaranju svakog postojećeg društvenog reda i stvaranju neke vrste komunističke utopije na Zemlji – vrlo uranski potez! Bio je to nešto kao nagoveštaj nesvesnog prelaska praga čitavog čovečanstva što je trebalo da se dogodi 1899-1900. Događaji su se smenjivali velikom brzinom: osnivanje Sjedinjenih država, prve "države sveta" izgrađene na ideologiji, moćni prevrat Francuske revolucije, snažna i dramatična Betovenova muzika, uzdizanje i isto takav brzi pad uranskog genija Napoleona, kao i neumoljiv i često brutalan uništavajući proces industrijalizacije

Nakon 65 godina, 1846. godine, otkrivala se druga faza priprema kada je pronađen Neptun. Kao što kaže njegovo ime, ova planeta je povezana sa morem, snovima, sa svim što nije blistavo i dramatično osvetljeno bljeskom munje i groma, već pre sa svim onim što je mutno, zamagljeno, sa inspiracijama koje se čoveku oglašavaju kao kroz maglu i izmaglicu. Nekoliko godina ranije počeli su Opijumski ratovi; krenulo se sa sledećom etapom industrijalizacije, sa razvojem hemijske industrije, telegrafije, Morzeovom azbukom, hidroenergijom i elektromagnetizmom. Muzika Betovena i Šuberta odstupila je pred Vagnerovim magičnim prizivanjem sumaglica tevtonskog mita. Industrijska kultura i filozofski materijalizam koji su je podupirali sada su zahvatili Zapadni svet. Darvinizam je postao novo evanđelje, ali spiritizam – pokušaj da se komunicira sa mrtvima na seansama, takođe je ušlo u modu 1848. sve dok nije diskreditovano pred kraj veka. Moćna osećanja zanosa i podređivanje cilju mogla su se sada videti u umetnosti i politici (socijalizam, komunizam, imperijalizam, rasizam). Ljudi su bili spremni da budu doslovno zaneseni ovim novim i uzvišenim osećanjima. Ova faza je trajala do 1899-1900. godine nakon čega su počele da se objavljuju neke nove i još neobičnije energije u obliku Ajnštajnovе teorije relativiteta, Šoenbergove muzike, arhitekture oblakodera, sve većom snagom mašina, velikom iluzijom filma, a iznad svega, možda, zanesenošću moćnim letenjem.

Tokom Prvog svetskog rata, britanski kompozitor Gustav Holst komponovao je delo nazvano *Svita planeta* u kome je briljantno uhvatio duh saturnskog prelaska praga i amoralnih energija onoga što je nazivao Uranom Iluzionistom i Neptunom Mistikom koji leže iza Praga. Nakon što je Uran završio jednu putanju oko Sunca (84 godine) 1930, 12 godina nakon kraja Prvog svetskog rata i usred depresije koja je pretela da uništi ekonomije i stabilnost kapitalističkog sveta, došlo je u Sjedinjenim Američkim Državama do otkrića planete Pluton. Otkrio ga je Klajd Tombou (Clyde Tombaugh). Iste godine britanski naučnik Raderford (Rutherford) rascepio je atom. Prvi svetski rat bio je glavna

vododelnica; kulturu XIX veka brutalno su odgurnule nove titanske sile XX veka. Rat je predstavljao fizičku i mentalnu kataklizmu toliko veliku da je danas teško zamisliti takvu promenu; svet se jednostavno preokrenuo. Društvene, mentalne i političke strukture koje su vekovima postojale jednostavno su se srušile. Pluton je ubrzo doveden u vezu sa razaranjem, ali isto tako i sa regeneracijom, sa zaista preobražajnim snagama, opet dvostrano, amoralno. Tri godine kasnije pojavio se Adolf Hitler, zajedno sa Staljinom i Musolinijem. Opasnost od Hitlera dovela je do projekta Manhattan i do eksplozije tri atomske bombe 1945. godine, koje se porede sa snagom Sunca. Hitlerova svastika bila je drevni simbol Sunca, a zemlja gde su pale prve dve atomske bombe imala je Sunčev disk za svoj nacionalni amblem. Sile osovine, Nemačka, Italija i Japan su bile zemlje u čijim nacionalnim kulturama je trebalo da prevlada duhovno Sunce omogućavajući im da snažno i pozitivno doprinesu svojim područjima, a i čovečanstvu kao takvom. Umesto toga, izopačenje duhovnosti Sunca u svakoj od ovih zemalja dovelo je do krize identiteta. Izgledalo je da će ove zemlje prestati da postoje 1945, da će biti izbrisane iz porodice država. To je plutonski potez – biti ili ne biti – osporavanje samog postojanja i identiteta *Ja*.

Tri izazova: Uran, Neptun i Pluton

Uran, Neptun i Pluton, prema tome, odgovaraju višim i nižim oktavama tri duševne snage koje svaki savremeni čovek poseduje: mišljenje, osećanje i htenje. Tri više duhovne snage koje u nama postoje kao klica za budućnost mogu se razviti samo duhovnim radom na sebi. U antroposofiji se nazivaju Imaginacija, Inspiracija i Intuicija. One bi se, takođe, mogle nazvati Prosvetljenje, Nadahnuće i Zajednica. Same ove planete predstavljaju arhetipske začetne snage tri više duhovne snage u ljudskoj entelehiji i tako nisu povezane sa čovekovim zemaljskim razvojem, procesom ljudskog utelovljenja, zbog čega su bile nepoznate ljudima (mada su izvesne ranije kulture kao što su grčka i egipatska donekle znale za njih. Bile su predstavljene u njihovim mitologijama, mada se njihove crte nisu jako isticale). Ove tri planete predstavljaju kosmičke snage koje su povezane sa stvaranjem našeg solarnog sistema, ali ne i sa njegovom razradom. Prema tome, moglo bi se reći da one predstavljaju kosmičku svetlost, kosmički zvuk i kosmički život. Ali ostaci ovih kosmičkih formativnih snaga još uvek postoje u središtu Zemlje kao zgusnuta ili uhvaćena svetlost (elektricitet), zgusnuti ili uhvaćeni zvuk (magnetizam) i zgusnuti ili uhvaćeni život (atomska snaga). Ove podzemne snage mogu negativno delovati i uticati na čoveka vodeći do onoga što bi se moglo nazvati oštra elektrifikacija mišljenja, fanatična, mržnjom ispunjena magnetizacija osećanja i destruktivna atomizacija volje: sve tri negativne karakteristike bile su prisutne u Adolfu Hitleru koga je inspirisao Antihrist. Rudolf Štajner je 1924. godine rekao da će pre ponovnog pojavljivanja Hrista u eterskoj sferi, čovečanstvo biti suočeno sa Zveri iz bezdana u godini 1933. To je bila godina u kojoj je Hitler došao na vlast. Bilo je sedam tradicionalnih nebeskih tela koja su povezana sa razvojem čovekove duše, ali sada, kako čovečanstvo prelazi Prag duhovnog sveta, pozvani smo da razvijemo više snage Imaginacije, Inspiracije i Intuicije, a ove tri planete nam dolaze kao glasnici, izazivajući nas da tome težimo.

Hrist i tri kralja

Pojavljivanje u istoriji ove tri trans-saturnske planete, nove ljudskom iskustvu, za čovečanstvo su označile prelaženje Praga. Sada se približavamo prelasku u treći milenijum i sa tim u XXI vek “krštenog” čovečanstva. Hrist je, kao i Buda, došao za čovečanstvo, a ne za njegov određeni etnički deo. Od događaja u Palestini pre 2000 godina Hrist se nalazi u svetu delujući od srca ka srcu, od svesti do svesti. On je živio 33 godine i 1/3 i od Njegovog Vaskrsa, kada je njegova krv potekla na Zemlju i njenu atmosferu, ta periodičnost bila je formativna sila u stvarima ljudi. 3 x 33 i 1/3 godine je jedan vek i zato od događaja u Palestini pre 2000 godina svaki vek odgovara godini u životu novog čovečanstva – čovečanstva koje živi usred božansko-zemaljskog krvotoka svoga Tvorca. Zato se može reći da je čovečanstvo bilo “kršteno” što nije isto što i biti “hrišćanin” u crkvenom smislu.

Duhovna nauka otkriva da ljudski život teče u sedmogodišnjim periodima u kojima se razvijaju članovi čovekovog organizma: fizičko telo (0-7), životno ili etersko telo (7-14), osećajno ili astralno telo (14-21), *Ja* (21-42). Dakle u XXI veku novo “kršteno” čovečanstvo postaje punoletno. Njegovo

Ja je rođeno, a to *Ja* nije ništa drugo do Hrist, naš izvor svetlosti i života. On nas je pratio kroz sve stupnjeve kosmičkog razvoja sve do inkarnacije na ovu zemaljsku ravan. Sada, zajedno sa Njim, počinjemo dug put prema ekskarnaciji i povratku božanskom. On se pre 2000 godina otkrio na fizičkoj ravni u jednom vremenu i mestu. U XX veku, od 1933. godine, prema Rudolfu Štajneru, On će nam se ponovo otkriti, ovoga puta na eterskom planu – na anđeoskom planu postojanja gde, od otvaranja vrata prirodnog vidovitog opažanja u 1899-1900. godini, sve veći broj ljudi počinje da vidi ili da oseća Njegovo prisustvo. To je pravi značaj XXI veka: to je rođenje *Ja* čovečanstva. Uran, Neptun i Pluton, kao tri kralja ili mudraca u Matejevoj priči o Isusovom rođenju, koji su doneli zlato (svetlost mudrosti), tamjan (osećanje predanosti), miro (briga o fizičkom telu), došli su da budu svedoci ovog izuzetnog događaja u životu čovečanstva. Međutim, trebalo bi da se setimo da je ovu posetu kraljeva detetu Isusu pratio pokolj dece na zapovest kralja Iroda u njegovom pokušaju da spreči da ga Hrist zameni. Postoji i tamna strana Matejeve priče za razliku od Lukine gde se tri kralja ne pojavljuju.

Nebeski znaci na Pragu

Nastavak astronomskih događaja koji su se razvijali do maja 2000. počeli su u februaru 1979, 21 godinu pre početka XXI veka. Pluton, obično najudaljenija planeta, 26. februara 1979. godine prodrila je u orbitu Neptuna u do marta 1999. bila je bliža Suncu od njega. Tog istog dana dogodilo se potpuno pomračenje Sunca u Vodoliji. Za vreme pomračenja Mesečeva senka prešla je preko vulkana Sveta Helena na severozapadu Sjedinjenih država. Proradio je vulkan sa zemljotresom 20. marta sledeće godine, a ogromna erupcija se dogodila u nedelju 18. maja 1980. godine na Vaznesenje. Tako su nebesa i Zemlja počeli svoj dramatični međusobni uticaj u poslednjih 21 godinu XX veka. Osamdesete su se odlikovale ponovnom pojavom Halejeve komete. Komete donose različite impulse, a Halejeva kometa, prema Rudolfu Štajneru, je uvek bila nosilac izvesnog impulsa materijalizma. Tačno je da se osamdesete smatraju dekadom materijalizma. U 1989. godini – toj izuzetnoj godini promena, za koju se stvarno može reći da je privela XX vek kraju – Pluton, koji se kretao kroz Vagu, najviše se približio Suncu u svojoj 248 godina dugoj orbiti. Na Vaznesenje, 4. maja 1989. Pluton je bio najbliži Zemlji i u opoziciji sa Suncem koje je bilo u Ovnju, Jagnjetu (tradicionalno povezanim sa Hristom). U to vreme Kina se približavala krizi na trgu Tjenanmen, komunistički blok u Evropi bio je na ivici raspada, što se i dogodilo godinu dana kasnije, i iranski ajatolah Homenini je umro u junu.

Godina pre 1988. videla je tri konjukcije Saturna sa Uranom (planete sa ove i sa one strane Praga) u Škorpionu. Godine 1989. bilo je tri konjukcije Saturna i Neptuna u Strelcu (Strelac tradicionalno povezan sa čovekom). Onda je 1993. došlo do konjukcije Urana i Neptuna tri puta u Strelcu. Od 1990. do 1991. godine (kada je nastupila globalna recesija i kada je japanska ekonomija otpočela svoj pad) Jupiter je prošao kroz Blizance stvarajući opoziciju sa planetama Praga – Saturnom, Uranom i Neptunom koji su bili u Strelcu. Blizanci i Strelac su znaci dvostrukosti i glavni kosmički predstavnici duplog lica zla. Pred globalne recesije, godine 1990-1991. videle su Golfsku krizu i rat, ujedinjenje Nemačke posredstvom neodoljivo moćne nemačke marke, sporazum u Mastrihtu i stvaranje Evropske unije, kraj SSSR-a i Jeljcinovu smenu Gorbačova.

Sa Uranom koji se pridružio Neptunu u Strelcu 1993, Pluton (“najmračnija” planeta) ušla je u Škorpiona (“najmračniju” konstalaciju). U proleće 1994. došlo je do užasnog genocida u Ruandi gde je preko milion ljudi bilo brutalno ubijeno. Jupiter je prešao preko Plutona u Škorpionu krajem 1994. i učvrstio se iznad zvezde Antares, srca Škorpiona u jesen 1995. Neptun je ušao u Jarca (znak vlade i politike) 1996, a Jupiter je prešao preko Neptuna i Urana u Jarcu u januaru i februaru 1997. Zatim je 26. februara 1998. (godina 666), 19 godina nakon prvog dana kojim je započeo ovaj niz kosmičkih događaja, bilo je sledeće totalno pomračenje Sunca u Vodoliji dok se Pluton približavao konjukciji sa Antaresom – “najmračnija” moguća astrološka kombinacija. Početkom decembra 1998. godine Sunce i Merkur su se pridružili Plutonu kod Antaresa – kosmički potez lečenja. U januaru 1999. godine Pluton prelazi preko Antaresa, a u februaru izlazi izvan orbite Neptuna nakon 20 godina u njoj i vraća se na svoje mesto kao najudaljenija planeta. Tokom 1999. Pluton je ostao u konjukciji sa Antaresom. Zatim je 11. avgusta 1999. došlo do izuzetnog totalnog pomračenja Sunca na granici Raka i Lava. Tok pomračenja išao je od Njufaundlenda do Američkog kontinenta, preko Atlantika, preko Evrope, kroz

Srednji Istok i završio se u Bengalskom zalivu na Indijskom potkontinentu. Drugim rečima, prošao je obrnutim smerom kroz put kojim je tekao kulturni razvoj postatlantske epohe, s tim da je poslednji atlantski period bio mongolski, prvi postatlantski je bio indijski, drugi persijski, treći egipatko-haldejski, četvrti grčko-rimski, a sadašnji peti je anglo-germanski. Bio je to ogroman kulturni talas koji se kretao kroz vreme (počevši oko 8000. pre Hrista) i prostor od Istoka prema Zapadu. Tradicionalno, naravno, potpuno pomračenje se svuda smatralo rđavim znakom a i vremenom velike opasnosti kada snage zla mogu da udare na ljudsku kulturu.

Zatim se, nedelju dana kasnije, 17-18 avgusta, dok su se posledice pomračenja još uvek osećale, dogodila kosmička pojava velikog krsta u kojoj su Sunce i Mesec, Mars, Saturn i Uran u Vodoliji bili ili u kvadratu ili u opoziciji jedno s drugim, stvarajući ogromnu tenziju. Sunce i Mesec su se nalazili u konjukciji sa opozicijom Urana, dok je Mars bio u opoziciji sa Saturnom. Ukupno osam od deset planeta bilo je u fiksnim znacima ukoliko se primeni tropski sistem (astrološki sistem koji koristi većina astrologa, ali koji je, u stvari, nekih 25 stepeni izvan pravog mesta; astronomski podaci koji su dati u ovom članku do sada su bili sideralni u odnosu na pravi položaj na nebu. Bilo bi predugačko da objašnjavamo zašto astrolozi koriste tropski sistem. Dovoljno je da kažemo da oba sistema imaju svoje opravdanje). Poslednji put kada se takav krst pojavio – mada je bio slabiji – bilo je 1910. godini prethodnog pojavljivanja Halejeve komete; četiri godine kasnije došlo je do Prvog svetskog rata i pravog početka XX veka. Četiri fiksna znaka velikog krsta 1999. godine bili su Bik, Lav, Škorpion (ili Oraj) i Vodolija (Čovek) – to su četiri znaka Evanđelista (Luke, Marka, Jovana i Mateja), a takođe to su četiri sastavna dela egipatske sfinge koja ima glavu čoveka, prednji deo lava, zadnji bika i krila orla. Sfinga postavlja zagonetke svima koji je sretnu i uništava one koji na njih neodgovore. Ovaj veliki fiksni krst tradicionalno je poznat kao Krst raspeća. On predstavlja ogroman izazov svim utvrđenim i zastarelim formama – fizičkim, socijalnim, emotivnim i duševnim. U mesecima nakon velikog krsta, Zemlju je zadesio izuzetan niz prirodnih katastrofa – zemljotresi, poplave, oluje, što se nastavilo sve do kraja veka. Posledice pomračenja i velikog krsta će se sigurno osećati još prilično dugo.

Konačno, nekih 270 dana kasnije (period ljudske trudnoće) posle pomračenja, prve nedelje maja 2000. i sve do Uskrsa (23. aprila) i Vaznesenja (1. juna), sve tradicionalne planete, izuzev Marsa, bile su u konjukciji u Ovnu, znaku Hrista, i 28. maja dogodila se konjukcija Saturna i Jupitera (planeta koje se smatraju planetama prošlosti i budućnosti) tačno pred Vaznesenje. To je izuzetna konstalacija, moćni kosmički skup planeta obično povezanim sa ljudskom dušom. Zatim Mars (planeta agresije, ali i hrabrosti) vodi ovu grupu iz Ovna u Bika (znak Svetog duha) i jedna po jedna prelaze u opoziciju sa Plutonom koji je spojen sa Antaresom, srcem Škorpiona, na drugoj strani Zodijaka.

Ova kosmička drama koja nas ispunjava strahopoštovanjem, a koja se događala poslednjih 21 godinu sigurno je prikladan uvod u Novo doba čovekovog rađajućeg *Ja* – sigurno najznačajnije ere ljudske istorije na čijoj sudbinskoj raskrsnici stojimo. Rudolf Štajner nam govori da su dobre duhovne hijerarhije, nemoćne kada je Hrist ušao u podzemni svet nakon svoje smrti na krstu pre 2000 godina, zadržale dah dok nije izašao. Možda i danas zadržavaju dah. Nemoćne da utiču na čovekovu slobodu, one čekaju da vide da li će Čovek upotrebiti svoju slobodu za dobrobit Zemlje i ljudskog roda. Od 1900. godine mi prelazimo nesvesno, uglavnom, spavajući, preko Praga duhovnog sveta. Nebesa sada objavljuju da je došlo vreme da počnemo da ga prelazimo pri punoj svesti. Ukoliko to ne činimo, protivničke snage će to iskoristiti. “Pokajte se (promenite svoje mišljenje)!” objavljivao je Jovan Krstitelj, “jer se približilo carstvo nebesko. Pripremite put Gospodnji, poravnajte staze njegove” (put za *Ja* čovečanstva), “ja vas krstavam vodom, on će vas krstiti Duhom Svetim i ognjem”! To je oganj ljudskog *Ja* posvećenog duhu. Jovanova poruka je i danas isto tako tačna i to ne samo za ljude Palestine, već i za čitav ljudski rod.

Teri Bordman (Terry Boardman), decembar, 1999 – januar, 2000.

Prevela: Nada Škondrić

Andrej Beli
GLOSOLALIJA
poema o zvuku
(odlomak)

„Glosolalija” je napisana 1917.godine, a prvi put objavljena pet godina kasnije – 1922. u Berlinu.

6

Video sam euritmistkinju: plesačicu zvuka; ona izliva spirale građe svetova; sve su to mirozdanja; izražava kako nas je izgovorio Božanski Zvuk; kako u zvučanju poleteli smo kroz Kosmos; sunca, meseci i zemlje u njenim pokretima gore; pesnikove aliteracije i asonance po prvi put - gore.

Doći će vreme: čas žurno ispruživši ruke, čas ih spuštajući, pod zvezdama će nam roj euritmistkinja razviti svete pokrete; na linije pokreta spustiće se zvuci; i svetla će značenja sići. Gestikulacija, euritmija je umetnost reči: filologija je u naše vreme umetnost sporog čitanja; u budućnosti ona je živi ples svih zvezda: zodiac, planeta, njihovih tokova, njihove vatre; spoznaja mudrosti su note i ples; umeće da se gestovima stvori svet znači da koren svesti je razotkriven: misao srasla sa rečju; tako je izraz zvuka znanje; i odgovor na pitanje je mimički gest, što predstavlja život pitanja u meni; bez umeća da se predstavi život pitanja, nema ni rešenja pitanja.

Video sam euritmiju (pojavi se takva umetnost); u njoj je znanje šifri prirode; priroda je nastanila zemlju iz zvuka; na euritmistkinji crveni se zvuk; i priroda svesti je u njemu; i euritmija je umetnost spoznaje; tu se misao izliva u srce; a srce krilima-rukama bez reči govori; i dvoličnost ruku govori.

Kroz euritmiju nas duhovi spuštahu na zemlju; mi smo u njima kao anđeli.

Video sam euritmistkinje (kraj kupole, silne od zvuka): njihove ešarpe su lepršale; i u lukovima krila kretale su se njihove ruke; i spuštale se ešarpe; stajale bi jedna i druga, pružile k nama ruke, opisujući daleke zvuke; činilo se: iza nje je neko; i rascepima zvuka – blista sama Drevnost: -

- U prastaraj Ariji*, u „Aeri”, živimo nekada mi, zvuci; i dosad zvuci žive; mi ih izražavamo zvukoslovljem:

Iz rude sunca svet je niko,
Zar večnost može zvati iko?
Nek vreme pesak broji snova,
Al ti mu nosiš zrna nova.
Na pregebima gipkih ruku,
U zrak se diže crkva zvuku.

Sergej Jesenjin

* *Airia (Airjana)* je zemlja Arijaca, u istočnom delu stare Persije, koju su Grci nazivali *Areia*, a Latini *Aria*. Englezi pridev *arijski* koriste da označe porodicu jezika koja se takođe naziva i indoevropska porodica. „Arijski” jezik je u devetnaestom veku smatran prvim jezikom iz koga su se ostali jezici razvili. Prema Štajnerovom opisu ova zemlja će igrati ključnu ulogu kao jedan od izvornih postatlanskih stadijuma u razvoju civilizacije. (Napomena Prof. Thomasa R. Beyera)

Prevod sa ruskog: Bojana Mišković

OBAVEŠTENJE

NAŠA KOŽA - KRALJEVSKI OGRTAČ

U četvrtak, 13. maja 2004. godine, u jednoj lepoj sali u centru Beograda, upriličeno je predstavljanje preparata - krema, mleka, aromo-terapeutskih ulja, kupki i gelova za kupanje i tuširanje i tome slično - za negu kože lica i tela "**Dr. Hauschka**" koje proizvodi WALA. Sve je to organizovala Nada Mišković, kod nas pionir u proizvodnji i prodaji zdrave hrane, koja već dugi niz godina vodi čuveni "Bio-špajiz" na Kalenićevoj pijaci. U predstavljanju kozmetičkih preparata joj je pomogla Jadranka Boban, koja u Hrvatskoj takođe već godinama radi na širenju zdrave, pre svega makrobiotičke ishrane, i koja je tamo zaslužna za distribuciju ove kozmetike.

WALA-Heilmittel (Nemačka, Bad-Boll) je antroposofsko preduzeće koje izrađuje više od 5000 antroposofskih i homeopatskih lekova, a uz to i **potpuno prirodne** preparate za negu kože i dekorativnu kozmetiku. Podrazumeva se da se biljne sirovine za ovu kozmetiku uzimaju iz biodinamičke proizvodnje, i da se ceo proces zasniva na holističkim, odnosno antroposofskim duhovno-naučnim principima.

Dr. Rudolf Hauška je 1924. upoznao Dr. Rudolfa Štajnera i ceo njegov budući rad je bio inspirisan, a verovatno i iniciran, tim poznanstvom. Čuveno je pitanje koje je Dr. Hauška postavio Rudolfu Štajneru i koje je glasilo: ŠTA JE TO ŽIVOT? Odgovor je bio: "Ritam... studirajte ritam i shvatićete šta je život."

Zašto je važno da preparati za negu kože budu što prirodniji? Iz istog razloga zbog čega i naša hrana treba da bude što prirodnija. Koža je između ostalog i respiratorni organ. Kada se uz to krene od činjenice, da se sve ono što nanesimo na kožu posle 6 minuta nalazi u našoj krvi, biće shvatljivo da je uputno izbegavati većinu kozmetičkih sredstava - kao i većinu industrijski proizvedene hrane - koja se danas normalno nalaze na tržištu.

Jedna mala zanimljivost: U kozmetici "Dr. Hauschka" ne postoje takozvane dnevne i noćne kreme. Zapravo, noću se ne koristi nikakva krema. Lice se samo očisti, umije i tonizira. A zatim, u toku noći, sama koža prirodno uradi dalje sve što treba. Koža ne jede noću. Noć je vreme kada se pore otvaraju, koža izdiše, odmara se i izbacuje toksine. A kada se namaže nekom hranljivom (masnijom) kremom "za noć", šta se u stvari dešava? Ukratko: cela prirodna funkcija kože biva blokirana, odnosno pore bivaju manje ili više začepjene. I kao što je i naš organizam spreman da primi hranu danju, tako i kožu treba mazati ujutro, dati joj hranu, zaštitu i podršku u toku dana.

Preparati "Dr. Hauschka" moći će da se kupe u apotekama i u "Bio-špajizu". Cene neće biti popularne, ali treba imati u vidu da se kod nege ovim preparatima koriste zaista sasvim male količine, i da, na primer, jedna krema sa uljem ružinih latica (koja je istovremeno i za decu i za muškarce) može da traje pola godine.

Anica Milović

Događanja u maju

Izašla je iz štampe prva antropozofska knjiga izdata u BiH: "Geografska medicina - misterij dvojnika" Rudolfa Steinera.

Izdavač je sarajevski "Buybook", a urednik antropozofskih izdanja je Slobodan Žalica. .

Izdavački planovi za ovu godinu su:

S. Prokofjev: "Tajna zla i Kamen temljac dobra " I dio

R. Steiner: "Ideje za novu Evropu"

S.Prokofjev:"Tajna zla" II dio ili " Nebeska Sofija i biće Antopozofije"

Slobodan Žalica

